

Ο Μητροπολίτης Κύκκου για τα μέτρα και την Πενταμερή για το Κυπριακό

[Εκκλησία της Κύπρου / Ι.Μ. Κύκκου και Τηλλυρίας](#)

Ιδιαίτερη μνεία στην αδυναμία πολλών πιστών να βιώσουν και φέτος εντός των ναών τα γεγονότα της Μεγάλης Εβδομάδας εξαιτίας των μέτρων που έχουν επιβληθεί λόγω της πανδημίας, έκανε στην ομιλία του ο Πανιερ. Μητροπολίτης Κύκκου και Τηλλυρίας κ. Νικηφόρος κατά την Θεία Λειτουργία της Κυριακής των Βαΐων, 25 Απριλίου 2021.

Παράλληλα, καυτηρίασε, μεταξύ άλλων, το γεγονός ότι η άτυπη Πενταμερή Διάσκεψη του ΟΗΕ για το Κυπριακό συγκαλείται εντός της Μεγάλης Εβδομάδας.

“Σαν να μην υπήρχαν άλλες μέρες για τη σύγκληση αυτή και ορίστηκε η Αγία και Μεγάλη Εβδομάδα, η ιερώτερη και αγιώτερη Εβδομάδα της χριστια-νοσύνης. Διερωτάται κανείς τι έκαναν αυτοί που μας κυβερνούν, και εννοώ και όλους τους πολιτικούς Αρχηγούς, γιατί δεν διαμαρτυρή-θηκαν, γιατί δεν προσπάθησαν να μεταθέσουν την Πενταμερή αυτή Διάσκεψη στις ημέρες μετά το Πάσχα; Δυστυχώς, εύλογα διερωτάται κανείς, αν είναι πράγματι χριστιανοί. Πάντως, αν είναι

χριστιανοί, σίγουρα δεν είναι θερμοί χριστιανοί. Είναι χλιαροί χριστιανοί. Αν η Διάσκεψη αυτή συνέπιπτε με τις μέρες του Μπαιραμιού ή του Ραμαζανιού, νομίζετε ότι ο Ερντογάν θα δεχόταν αδιαμαρτύρητα την ημερομηνία αυτή; Να είστε βέβαιοι, ότι θα έσχιζε τα ιμάτιά του και θα πετύγχανε αυτό που θα ήθελε, τη μετάθεση δηλαδή της ημερομηνίας σε χρόνο, που να μη συνέπιπτε με καμία από τις δύο αυτές μουσουλμανικές εορτές.”, **τόνισε χαρακτηριστικά.**

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ, Η ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΑΝΙΕΡΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΚΥΚΚΟΥ ΚΑΙ ΤΗΛΛΥΡΙΑΣ κ. ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ:

Λαμπρά καί έντυπωσιακή είναι, Χριστιανοί μου, ή σημερινή είσοδος του Κυρίου ημών Ιησοῦ Χριστοῦ στά Ἱεροσόλυμα. Τό γεγονός τῆς Ἀναστάσεως τοῦ τετραμέρου νεκροῦ, τοῦ Λαζάρου, προκάλεσε βαθιά έντύπωση στόν λαό. Δέν είναι, βεβαίως, ή πρώτη φορά πού ὁ Χριστός ἀνέστησε νεκρούς. Θυμηθεῖτε τήν ἀνάσταση τῆς θυγατέρας τοῦ Ἰαείρου. Θυμηθεῖτε τήν ἀνάσταση τοῦ νεανίσκου τῆς Ναΐν. Ἡ ἀνάσταση ὅμως τοῦ Λαζάρου, ὕστερα ἀπό τέσσερις ἡμέρες, πού ἦταν νεκρός μέσα στόν τάφο, ξεσήκωσε τούς Ἑβραίους, οἱ ὁποῖοι ἔτρεξαν νά δοῦν ἀπό κοντά, ἄν ὄντως συνέβη τέτοιο θαῦμα, ἄν ὄντως ἀναστήθηκε ὁ τεταρταῖος Λάζαρος. Καί ὅταν διαπιστώνουν ἰδίους ὅμμασι, ὅτι ὁ τετραήμερος νεκρός, ὁ Λάζαρος, ἦταν ἀναστημένος, ἦταν ζωντανός ἀνάμεσά τους, τότε ένθουσιασμός μέγας τούς κατέλαβε. Πίστευαν ὅλοι πώς αὐτός, ὁ Ἰησοῦς, είναι ὁ Μεσσίας, Ἐκεῖνος, πού γενεές γενεῶν περίμεναν, ὁ ἐλευθερωτής καί λυτρωτής τους ἀπό τή ρωμαϊκή καταδυνάστευση. Γι’ αὐτό τήν ἄλλη μέρα, τό μέγα πλῆθος, πού εἶχεν ἔλθει γιά τή γιορτή τοῦ Ἑβραϊκοῦ Πάσχα, ὅταν ἄκουσε ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἔρχεται στά Ἱεροσόλυμα, βγήκαν στούς δρόμους νά τόν προῦπαντήσουν. Ἐξέρχονται στούς δρόμους μέ τά βαΐα στά χέρια, τούς κλάδους δηλαδή τῶν φοινίκων, σύμβολα νίκης καί θριάμβου, γιά νά ὑποδεχθοῦν τόν Βασιλέα τους Χριστό. Ἄνδρες, γυναῖκες, μικρά παιδιά, ἀκόμα καί τά νήπια σέ κατάσταση ένθουσιασμοῦ κραυγάζουν: «Ῥσαν-νά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὁ Βασιλεύς τοῦ Ἰσραήλ» (Μάρκ. ια΄ 9). Ὅλοι οἱ Ἑβραῖοι ἀλαλάζουν στή θέα τοῦ Ἰησοῦ, παρα-ληροῦν μπροστά στόν Βασιλιά τους, γονατίζουν στό πέρασμά του καί ἀπλώνουν τά ροῦχα τους στό ἔδαφος, γιά νά περάσει ὁ Υἱός τοῦ Δαβίδ, ὁ κυρίαρχος τοῦ θανάτου, ὁ νικοποιός Χριστός. Πίστεψαν ὅτι αὐτός, πού νίκησε τόν θάνατο, πού ἀνέστησε τόν τεταρταῖο Λάζαρο, αὐτός μπορεῖ νά νικήσει καί τούς Ρωμαίους, αὐτός ἔχει τή δύναμη νά ἱκανοποιήσει τό ὄραμα τοῦ ἱσραηλι-τικοῦ λαοῦ, νά τούς ἐλευθερώσει ἀπό τή ρωμαϊκή καταδυνάστευση καί νά στήσει τή Βασιλεία του στήν Ἱερουσαλήμ.

Παρ’ ὅλο πού ὁ Χριστός μπαίνει στά Ἱερο-σόλυμα, ὄχι σάν στρατιωτικο-πολιτικός Μεσσίας μέ ἄμαξα πολυτελῆ, καί ἐπιδεικνύοντας τούς αἰχμαλώτους καί τά λάφυρά

του, παρ' όλο πού ό Χριστός μπαίνει στά Ίεροσόλυμα άπλᾶ καί ταπεινά, καθήμενος πάνω σέ ένα γαϊδουράκι καί πλαισιούμενος, όχι από παρασημοφορημένους, πολεμοχαρείς άξιωματούχους, αλλά από άπλοϋς ψαράδες, έν τούτοις ό έβραϊκός λαός τόν άνα-κηρύσσει Βασιλιά τοϋ Ίσραήλ. Δέν άμφιβάλλει. Γνωρίζει καλά τίς Γραφές. Γνωρίζει τήν προφητεία τοϋ Ζαχαρία αιώνες πρίν, «Μή φοβοϋ θύγατερ Σιών· ιδού ό Βασιλεύς σου έρχεται πραύς επί πῶλον ὄνου καθήμενος» (Ίω. ιβ' 15, Πρβλ. Ζαχ. θ' 9).

Αϋτός, όμως, ό καρδιογνώστης γνωρίζει, ξέρει πώς αϋτή ή λαμπρή ύποδοχή, αϋτά τά αισθήματα θαυμασμοϋ καί άναγνώρισης θά έξανεμισθοϋν πολύ σύντομα. Γνωρίζει πώς αϋτή ή μεγαλειώδης ύποδοχή σέ λίγες μέρες θά μετατραπεϊ σέ άγανάκτηση καί μϊσος. Γνωρίζει πώς ό ένθουσιασμός τῶν "ώσαννά" καί τῶν βαΐων δέν θά κρατήσει γιά πολύ, αλλά θά μετατραπεϊ στό όργίλο καί άπαΐσιο «Άρον άρον, σταύρωσον αϋτόν» (Ίω. ιθ' 15), γι' αϋτό καί παραμένει σιωπηλός καί συγκρατημένος, όπως έξ άλλου συνέβη σέ όλες τίς μεγάλες στιγμές τοϋ επίγειου βίου του.

Οι Έβραϊοι περίμεναν τόν Χριστό σαν ένα έγκόσμιο Βασιλιά-Στρατηλάτη, ό όποιος θά κατατρόπωνε τόν ρωμαϊκό στρατό, θά άπελευθέ-ρωνε τόν έβραϊκό λαό καί θά άνακήρυσσε τά Ίεροσόλυμα πρωτεύουσα όλου τοϋ κόσμου, έγκαθιστώντας εκεί τόν βασιλικό του θρόνο.

Ό Χριστός όμως δέν ήλθε στόν κόσμο νά έγκαταστήσει πολιτικο-στρατιωτική έξουσία μέ νοοτροπία κοσμική. Ό Χριστός ήλθε στή γῆ γιά νά κυριαρχήσει καί νά βασιλεύσει στίς καρδιές τῶν ανθρώπων. Νά τίς μεταμορφώσει καί νά τίς έμπνεύσει στή δημιουργία τῶν ύψηλοτέρων συναισθημάτων τῆς άγάπης, τῆς ειρήνης, τῆς έλευθερίας, τῆς δικαιοσύνης καί τῆς συναδέλ-φωσης τῶν ανθρώπων καί τῶν λαῶν.

Ὁ Χριστός εἶναι πράγματι Βασιλιάς, ὅχι ὅμως ἕνας ἐπίγειος Βασιλιάς, οὔτε, βεβαίως, ὁ Βασιλιάς τοῦ Ἰσραήλ, ὅπως τόν ἐννοοῦσαν οἱ τρεῖς Μάγοι τῆς Ἀνατολῆς, «*Ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων*» (Ματθ. β΄ 2). Ὁ Χριστός εἶναι πράγματι Βασιλιάς, ἀλλὰ Βασι-λιάς μιᾶς ἄλλης Βασιλείας, τῆς οὐράνιας αἰώνιας Βασιλείας: «*Ἡ Βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου*» (Ἰω. ιη΄ 36). Ὁ Χριστός ἕνα ἔχει θρόνο, τόν Σταυρό του, καί ἕνα ἔχει Ἀνάκτορο, τίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ἀγάπη εἶναι τό Βασίλειο τοῦ Χριστοῦ, ἡ ἀγάπη πού διαλάλησε πάνω στόν Γολγοθᾶ. Μόλις οἱ Ἑβραῖοι τό κατάλαβαν, μόλις δηλαδή ἀντιλήφθηκαν, ὅτι ἡ Βασιλεία τοῦ Χριστοῦ δέν εἶναι ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, μόλις ἀντιλήφθηκαν, ὅτι ὁ Χριστός δέν ἦλθε ἐδῶ, γιά νά γκρεμίσει τούς Ρωμαίους Αὐτοκράτορες καί νά ὁδηγήσει καί πάλι τόν ἰσραηλιτικό λαό στήν παγκόσμια κυριαρχία, τότε ἀδίστακτα τόν πρόδωσαν καί τόν ἔσυραν στόν Σταυρό.

Ἐπειτα ἀπό τόν πρωτοφανή θρίαμβο, ἔρχεται ἡ ἔσχατη περιφρόνηση. Ἐπειτα ἀπό τά ἐνθουσιώδη “*ῶσαννά*” ἔρχονται τά ἄγρια καί μοχθηρά “*σταυρωθεῖτω*” . Ἄς τόν ὑποδέχθηκαν καί ἄς τόν ἐπευφήμησαν πρὶν λίγες μέρες ὡς Βασιλέα. Αὐριο τό πρωῒ ἐνώπιον τοῦ Πιλάτου θά τόν ἀρνοῦνται καί θά λέγουν: «*Οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα*» (Ἰω. ιθ΄ 15). Ἄς τούς ἔθρεψε αὐτός στήν ἔρημο μέ τό μάννα, αὐτοί τώρα θά τοῦ προσφέρουν χολή. Ἄς τούς πότισε τότε μέ ὕδωρ θαυμαστό ἀπό τόν βράχο, αὐτοί, στή φλογερή δίψα τοῦ σταυρικοῦ του μαρτυρίου, θά τόν ποτίσουν μέ ὄξος. Ἄς θεράπευσε τούς παραλυτικούς πού ἔφεραν κοντά του, αὐτοί θά τόν προσηλώσουν στόν Σταυρό. Ἄς ἐπανεφέρε στή ζωὴ τούς νεκρούς τους, αὐτοί θά τόν θανατώσουν, θά θανατώσουν αὐτόν τόν Ἀρχηγό τῆς Ζωῆς. Ὑστερα ἀπό τόσα ἐπονείδιστα βασανιστήρια, ὕστερα ἀπό ἐμπτυσμούς, κολαφισμούς καί μάστιγες καί χλευασμούς, θά ὁδηγήσουν αὐτόν, τόν Θεάνθρωπο καί Λυτρωτὴ τοῦ κόσμου Σωτῆρα Χριστό, νά ὑποστεῖ τό ὄνειδος καί τὴν ὀδύνη τοῦ σταυρικοῦ θανάτου. Ὁ Χριστός εἶναι τό «*ἐσφαγμένον ἀρνίον*» τῆς Ἀποκαλύψεως (Ἀποκ. ε΄ 12), πού ὁδηγήθηκε στήν κορυφὴ τοῦ Γολγοθᾶ καί ἐκεῖ ἔχυσε τό αἷμα του, γιά νά σώσει τό ἀνθρώπινο γένος.

Από σήμερα, αγαπητοί Χριστιανοί, εισερχόμαστε σέ μιὰ καινούργια φάση τοῦ πνευματικοῦ μας ἀγῶνα. Ὁ θριαμβευτικός τόνος τῆς Ἐκκλησίας μας ἀπό σήμερα τό ἐσπέρας ἀλλάζει. Ἐνῶ σήμερα τό πρωί βλέπουμε τόν Χριστό στεφανωμένο Βασιλέα, ἀπόψε θά τόν δοῦμε ἀκανθο-στεφανωμένο Νυμφίο. Ἀπό σήμερα τό βράδυ ἀρχίζει ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Ἑβδομάδα τῶν Παθῶν τοῦ Κυρίου. Ἡ ἑβδομάδα αὕτη κλιμακωτά μᾶς παρουσιάζει τίς διάφορες φάσεις τῶν μαρτυρικῶν παθημάτων τοῦ Σωτῆρα μας Χριστοῦ, γι' αὐτό καί ἡ Ἐκκλησία μας ψάλλει ἀπό τήν πρώτη μέρα τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδας: «Τά πάθη τά σεπτά ἡ παροῦσα ἡμέρα ὡς φῶτα σωστικά ἀνατέλλει τῷ κόσμῳ».

Μεγάλην ὀνόμασαν τήν Ἑβδομάδα αὕτη, πού ἐκτείνεται ἀπό τήν Κυριακή τῶν Βαΐων μέχρι τήν Κυριακή τοῦ Πάσχα, καί δίκαια, ἀφοῦ, κατὰ τήν Ἑβδομάδα αὕτη, ἔλαβαν χώρα τά μεγαλύτερα καί σπουδαιότερα γεγονότα, ἀπό ὅσα διαδραματίσθηκαν ποτε πάνω στή γῆ. Γεγονότα ὑψιστης σημασίας γιά τή σωτηρία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους «ὀνομάζομεν δέ τήν Ἑβδομάδα μεγάλην», παρατηρεῖ ὁ Ἱερός Χρυσό-στομος, «ὅχι διότι ἔχει περισσοτέρας ὥρας κατὰ τήν διάρκειαν τῆς ἡμέρας, καθ' ὅσον ὑπάρχουν ἄλλαι, αἱ ὁποῖαι ἔχουν πολύ περισσοτέρας ὥρας, οὔτε ἐπειδή ἔχει περισσοτέρας ἡμέρας, καθ' ὅσον ὅλαι αἱ Ἑβδομάδες ἔχουν τόν αὐτόν ἀριθμόν ἡμερῶν. Διατί λοιπόν ὀνομάζομεν αὐτήν μεγάλην; Ἐπειδή κατ' αὐτήν συνέβησαν μεγάλα καί ἀνέκφραστα δι' ἡμᾶς ἀγαθά. Διότι κατ' αὐτήν κατέπαυσεν ὁ μακροχρόνιος πόλεμος, κατηργήθη ὁ θάνατος, ἐξηφανίσθη ἡ κατάρρα, κατελύθη ἡ τυραννική ἐξουσία τοῦ διαβόλου, ἠρπάγησαν οἱ αἰχμάλωτοι αὐτοῦ, ἔγινε συνδιαλλαγὴ μεταξύ τοῦ Θεοῦ καί τῶν ἀνθρώπων, ὁ οὐρανός ἔγινε βατός διὰ τήν ἀνθρωπίνην φύσιν, οἱ ἄνθρωποι ἐπεκοινώνησαν μετὰ τῶν ἀγγέλων, ἠνώθησαν τά χωρισμένα, ἀφηρέθη ὁ φραγμός, ἀφηρέθη τό κλείδωμα τῆς θύρας, ὁ Θεός τῆς εἰρήνης εἰρηνοποίησε τά οὐράνια καί τά ἐπίγεια, Δι' αὐτό λοιπόν ὀνομάζομεν τήν Ἑβδομάδα Μεγάλην, ἐπειδή κατ' αὐτήν τόσας μεγάλας δωρεάς ἐχάρισεν εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός».

Θά ἦταν ὅμως παράλειψη, ἂν δέν τονίζαμε ὅτι τό κεντρικό γεγονός τῆς Ἑβδομάδας αὐτῆς, τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης, ἔγκειται στή σύσταση τοῦ Μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας ἀπό τόν Κύριο. Κατὰ τήν ἁγία νύκτα τῆς Μεγάλης Πέμπτης, στό Ὑπερῶο ὁ Κύριος παρέδωσε τά Τίμια Δῶρα στήν Ἐκκλησία του, λέγοντας: «Λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστι τό σῶμά μου· καί λαβὼν τό ποτήριον καί εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτο γάρ ἐστι τό αἷμά μου τό τῆς Καινῆς Διαθήκης τό περί καί πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἅφεσιν ἁμαρτιῶν» (Ματθ. κστ' 26-28).

Ἡ ἱερή αὐτή στιγμή ὑπῆρξε ἀποφασιστική γιὰ τή σωτηρία τῆς ἀνθρωπότητας, γιατί ἔκτοτε ὅλοι οἱ Χριστιανοί μέ συνοχή καρδίας λαμβάνουν *«Σῶμα καί Αἷμα Κυρίου εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καί Ζωήν Αἰώνιον»*.

Τό θλιβερό διάγραμμα, μέσα στό ὁποῖο κινοῦνται τά δραματικά γεγονότα, πού κατέληξαν στό μαρτύριο τοῦ δεδοξασμένου Θεανθρώπου, εἶναι ἡ προδοσία, τό ψεῦδος, ἡ ἐσκεμμένα βεβιασμένη συνοπτική διαδικασία, ἡ ἐγκατάλειψη ἀπό ὅλους, ἡ ἐξουθένωση, ὁ Σταυρός. Τί νά πρωτοσκεφθεῖ κανεῖς; Τό ράπισμα τῶν ὑπηρετῶν; Τούς κολαφισμούς τῶν στρατιωτῶν; Τίς πληγές τοῦ ἀκάνθινου στεφάνου; Τό τρομερό μαρτύριο τοῦ φραγγελ-λώματος; Τό κορύφωμα τοῦ σταυρικοῦ του θανάτου; Αὐτή ἡ ἀνατομία τοῦ θείου δράματος καί ἡ ἐκούσια προσφορά ἑνός ἀθώου καί ἀναμάρτητου, τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ, γιὰ τή σωτηρία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, γεμίζει κάθε ἀνθρώπινη καρδιά μέ θλίψη καί συγκίνηση, μᾶς φέρνει ὅλους σέ πένθος καί κατακραυγή. Δέν πρέπει, ὅμως, νά βιώνουμε ἔτσι, δηλαδή, συναισθηματικά καί ἐξωτερικά τά πάθη καί τόν Σταυρό τοῦ Κυρίου, ἀλλά ἐσωτερικά, ὑπαρξιακά. Οὐδόλως ὠφελεῖ ὁ ἐπιτάφιος θρῆνος μπροστά στόν ἐσταυρωμένο Κύριο, ἄν δέν εἴμαστε πρόθυμοι νά γίνουμε καί συγκοινωνοί τῶν παθημάτων του. Ἡ Ἐκκλησία μᾶς προτρέπει τοῦτες τίς ἅγιες μέρες: *«Δεῦτε οὖν καί ἡμεῖς κεκαθαρμέναις διανοίαις συμπορευ-θῶμεν αὐτῷ καί συσταυρωθῶμεν καί νεκρω-θῶμεν δι' αὐτόν ταῖς τοῦ βίου ἡδοναῖς»*. Ἡ νέκρωση τῆς σάρκας πάνω στόν Σταυρό καί ὁ ἐνταφιασμός τοῦ σώματος τῆς ἁμαρτίας, εἶναι ἀπαραίτητη προϋπόθεση, γιὰ νά συναναστη-θοῦμε μαζί μέ τόν Χριστό στήν αἰώνια ζωή. Ὅταν συσταυρωθοῦμε καί συναποθάνουμε μαζί μέ τόν Χριστό, τότε θά συζήσουμε μαζί του. Ἀναίμακτη ὅμως εἶναι ἡ δική μας θυσία. Τόν παλαιό ἄνθρωπο μέ τά πάθη καί τίς ἀδυναμίες του καλούμαστε νά καθελώσουμε πάνω στόν Σταυρό. Νά ἐνταφιάσουμε κάθε τι τό φθαρτό καί ἐφήμερο, γιὰ νά προσδοκοῦμε μαζί μέ τήν Ἀνάσταση τοῦ Σωτῆρα μας Χριστοῦ καί τή δική μας συνανάσταση. Αὐτός, τόν ὁποῖο σέ λίγες μέρες θά δοῦμε νά κρέμεται πάνω στόν Σταυρό, γιὰ τίς δικές μας ἁμαρτίες, σταυρώθηκε, γιὰ νά ἐξαλείψει τή δική μας ἐνοχή καί νά μᾶς ἀπαλλάξει ἀπό τήν αἰώνια καταδίκη. Δέν μπορούμε, λοιπόν, μέ χεῖλη βέβηλα νά ἀποθέ-σουμε τόν ἀσπασμό μας στά ἄχραντα πόδια του. Δέν μπορούμε μέ ψυχές ρυπαρές καί βεβορβορωμένες νά κοινωνήσουμε τό ἅγιο Σῶμα καί τό τίμιο Αἷμα του, ἄν δέν σπεύσουμε προηγουμένως νά ἐκδηλώσουμε τήν ἀγάπη μας πρὸς τόν Ἐσταυρωμένο Σωτῆρα μας μέ μιά εἰλικρινή μετάνοια καί ἐξομολόγηση, γιατί μόνο ἔτσι θά πεῖ καί σέ μᾶς *«ἀφένονται αἱ ἁμαρτίαι σου αἱ πολλάί ὅτι ἠγάπησας πολύ»* (Πρβλ. Λουκ. ζ' 47). Τά ὠραιότερα ἄνθη, μέ τά ὁποῖα πρέπει νά περιβάλουμε τόν Σταυρό του, καί τά εὐωδέστερα μύρα, μέ τά ὁποῖα πρέπει νά ράνουμε τό νεκρό Σῶμα τοῦ παθόντος καί σταυρωθέντος Σωτῆρα Χριστοῦ, εἶναι ἡ ἔμπρα-κτη πρὸς τόν πλησίον ἀγάπη μας, ἡ ἀγάπη μας πρὸς τούς πάσχοντας καί ἔχοντας ἀνάγκη συνανθρώπους μας, εἶναι τά καλά μας ἔργα, πού θά ἀπορρέουν ἀπό τή θερμή καί ζωντανή πίστη μας πρὸς τόν Θεό. Ὅλα αὐτά εἶναι

ή πραγματο-ποίηση τῆς μεγάλης ἐντολῆς του «ἐντολήν καινήν δίδωμι ὑμῖν ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους» (Ἰω. ιγ´ 34).

Σήμερα, δυστυχῶς, ἡ ἀγάπη καί ἡ ταπεί-νωση, πού ἀπορρέουν ἀπό τόν Σταυρό τοῦ Κυρίου, δέν βρίσκονται ψηλά στήν κλίμακα τῶν ἀξιῶν μας. Ἀκόμα καί ἐμεῖς οἱ πιστοί Χριστιανοί, ἀκόμα καί ἐμεῖς οἱ κληρικοί λησμονοῦμε, ὅτι ὁ ἔνδοξος καί αἰώνιος Βασιλιάς εἶναι ἀκριβῶς ὁ ἀπό ἀγάπη πρὸς τόν ἄνθρωπο πάνω στόν Σταυρό ὑψωθείς Κύριος γιά τή σωτηρία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Σήμερα ὁ πειρασμός τοῦ κόσμου ἔρχεται ἰσχυρότατος καί κλονίζει τήν πίστη μας καί ἐμβάλλει στήν ψυχή μας τήν ἀμφιβολία. Σήμερα οἱ ἄνθρωποι πλανῶνται καί ἀπορρίπτουν τόν Σταυρό τοῦ Ἑσταυρωμένου Ἰησοῦ σάν βαρύ καί δυσβάστακτο, θεωροῦν δέ τίς ἐντολές καί τό θέλημά του ὡς δεσμευτικά τῆς χαρᾶς καί τῶν ἀπολαύσεών τους. Γι´ αὐτό καί τό κατάντημα τῆς κοινωνίας μας δέν ἔχει ὅρια. Τά ἐγκλήματα, τά ἀνομήματα, ἡ φθορά τοῦ ἀνθρώπου, ἡ κατάπτωση ὅλων τῶν θεσμῶν καί ὅλων τῶν ἀξιῶν, ἡ ἀδικία, ἡ κλοπή, ἡ ἀτιμία, οἱ ἀπάτες, τά διαζύγια, οἱ διαλυμένες οἰκογένειες, οἱ δολοφο-νίες καί τόσα ἄλλα κακά εἶναι οἱ ἐφιάλτες τῆς κοινωνίας μας. Γιατί ὅλα αὐτά; Γιατί ἀφήσαμε τόν Χριστό νά ἀπουσιάζει ἀπό τή ζωή μας, νά ἀπουσιάζει ἀπό τήν οἰκογένεια, νά ἀπουσιάζει ἀπό τά σχολεῖα, νά ἀπουσιάζει ἀπό τό ἔθνος μας.

Γιατί λοιπόν ἀποροῦμε, ἐπειδή συνεχίζεται ἡ πανανθρώπινη τραγωδία τῆς πανδημίας τοῦ κορωνοϊοῦ, τοῦ covid-19, μέ τήν ἀπώλεια ἑκατομμυρίων ζωῶν σέ ὅλο τόν κόσμο καί μέ τό συνεπακόλουθο τῆς οἰκονομικῆς καταστροφῆς;

Γιατί ἀποροῦμε γιά τό συνεχιζόμενο δράμα τοῦ διχασμοῦ τῆς πατρίδας μας, πού βίαια καί ἀνιστόρητα καί τεχνητά προκάλεσε ἡ τουρκική κακουργία τοῦ 1974 καί πού γιά 47 τώρα χρόνια συνεχίζεται δυστυχῶς, ἐξ αἰτίας τῆς ἀνάληπτης ἀκαμψίας τῶν ἀνόμων συμφερόντων τῶν μεγάλων τῆς γῆς;

Δυστυχῶς, ἀδελφοί μου, ἐκεῖ πού ὅλοι περιμέναμε, ὅτι θά ἐβελτιώνοντο τά ἐπιδημιο-λογικά δεδομένα καί θά ἐδίνοντο κάποιες περαιτέρω χαλαρώσεις, γιά τίς ἅγιες αὐτές ἡμέρες τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδας καί τῆς Λαμπροφόρου Ἀναστάσεως, ξαφνικά ἀκούσαμε τήν περασμένη Παρασκευή τή νέα ὑπουργική, κυβερνητική ἀπόφαση, μέ τήν ὁποία ἐπιβλήθηκε νέο Lock Down, ἐξ αἰτίας τῆς ἐπιδείνωσης τῶν ἐπιδημιολογικῶν δεδομένων.

Δυστυχῶς, ἐξ αἰτίας τῆς φοβερῆς λοιμώδους νόσου τοῦ κορωνοϊοῦ, πού ἐξακολουθεῖ νά παραμένει ἀδάμαστη καί νά σπέρνει παντοῦ τόν φόβο τοῦ θανάτου, δέν θά μπορέσετε οὔτε καί φέτος νά βιώσετε ὅλοι μέσα στούς ναούς τά θεῖα γεγονότα τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδας καί τῆς περιλάμπρης ἑορτῆς τῆς Ζωηφόρου Ἀναστάσεως. Ἡ ἀνατομία τοῦ Θείου Πάθους, τοῦ δράματος, πού θά παιχθεῖ αὐτή τήν Ἑβδομάδα τήν Ἀγία καί Μεγάλη μέσα στούς ἱερούς ναούς μας, ὅπως καί τόν

περασμένο χρόνο, έτσι και φέτος, δέν θά χρωματίσει τή ζωή σας. Αὐτή ἡ σφραγίδα τοῦ Θεοῦ Πάθους γιά δεύτερη χρονιά δέν θά σφραγίσαι τήν ψυχή σας. Καί, τό ἀκόμα χειρό-τερο, ὅταν κατά τή νύκτα τοῦ Μεγάλου Σαββάτου πρὸς τή Μεγάλη Κυριακή θά σημά-νουν χαρμόσυνα οἱ καμπάνες τῶν ἐκκλησιῶν μας, γιά νά διαλαλήσουν παντοῦ τό μέγα γεγονός τῆς Ζωηφόρου Ἀναστάσεως, δέν θά μπορέσετε ὅλοι νά τρέξετε στούς φωταγωγη-μένους μέ τό ἀνέσπερο ἅγιο φῶς ἱερούς ναούς μας καί νά κοινωνήσετε τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Κυρίου *«εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καί εἰς ζωὴν αἰώνιον»*. Μέ τό νέο Lock Down, πού ἐπιβλή-θηκε, θά μείνετε οἱ πολλοί γιά τρίτη φορά μέσα σ' ἓνα χρόνο ἐγκλεισμένοι στά σπίτια καί τά διαμερίσματά σας, στίς σύγχρονες αὐτές κατακόμβες, μέσα στίς ὁποῖες μᾶς καθήλωσε ὅλους ὁ σύγχρονος διώκτης τῶν χριστιανῶν καί ὄχι μόνο, ὁ ἐπάρατος καί θανατηφόρος κορω-νοϊός. Δυστυχῶς, θά ἐπαναληφθεῖ καί φέτος αὐτό πού εἴχαμε καί πέρυσι. Ἀντί, δηλαδή, τῶν ἐντὸς τῶν ἱερῶν ναῶν Ἀκολουθιῶν τῶν Ἀγίων Παθῶν καί τῆς Ἀναστάσεως, θά ἔχουμε καί πάλι τά πάθη καί τήν ἀνάστασι τῆς τηλεόρασης καί τῶν μπαλκονιῶν. Πρέπει ὅμως ἐδῶ νά τονίσουμε ὅτι τά Πάθη, ἡ Σταυρική Θυσία καί ἡ Ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ δέν εἶναι θέαμα. Εἶναι μυστήριο λυτρωτικό. Εἶναι βίωμα ἐσωτερικό, πνευματικό καί ὑπαρξιακό. Τό σωστό εἶναι ὁ κάθε πιστός νά μετέχει προσωπικά στίς λατρευτικές συνάξεις καί προπαντός στή Θεία Λειτουργία καί, κατ' ἐπέκτασι, στό μέγα μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαρι-στίας, καί ὡς ἐπιστέγασμα νά ἀκολουθεῖ ἡ μετάληψι, ἀπό τόν κάθε ἓνα, τοῦ Σώματος καί τοῦ Αἵματος τοῦ Κυρίου *«εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καί εἰς ζωὴν αἰώνιον»*. Αὐτό δέν μπορεῖ νά ἀντικατασταθεῖ οὔτε ἀπὸ τήν τηλεόρασι, οὔτε στίς πλατεῖες ἔξω ἀπὸ τοὺς ἱερούς ναούς. Γι' αὐτό ἀκριβῶς καί δέν πρέπει μέ τόση εὐκολία νά κλείνουμε τοὺς ναούς καί νά πληγώνουμε βάνουσα τό θρησκευτικό συναίσθημα τοῦ λαοῦ μας. Γιατί πρέπει νά γνωρίζουν οἱ ἄρχοντες καί οἱ κρατοῦντες στὸν τόπο αὐτό, ὅτι οἱ εὐσεβεῖς χριστιανοί, πού ἀποτελοῦν τή συντριπτικὴ πλειο-ψηφία τῶν κατοίκων τῆς νήσου αὐτῆς, θλίβονται καί πονοῦν καί αἰμάσσει ἡ καρδιά καί ἡ ψυχή τους κάθε φορά πού κλείνουν οἱ ἱεροί μας ναοί. Ὑπενθυμίζουμε καθηκόντως καί πάλι, ὅτι ἡ μακραίωνα δυσχιλιετής ἐκκλησιαστικὴ παράδοσι καί ἱστορία προβλέπει, σέ περίπτωσι ἐπιδημίας, ὄχι τό κλείσιμο τῶν ναῶν, ἀλλὰ τήν ἐντατικο-ποίηση τῆς κοινῆς Θείας Λατρείας μέ Θεῖες Λειτουργίες, μέ παρακλήσεις, μέ δεήσεις καί λιτανεῖες, ἐκδηλώνοντας ἔτσι τή μετάνοιά μας πρὸς τόν Τριαδικό Θεό.

Καί σάν νά μὴν ἔφτανε ἡ πρωτόγνωρη αὐτὴ ἀβεβαιότητα, πού προκαλεῖ στὸν λαό μας ἡ θανατηφόρα αὐτὴ πανδημία τοῦ Covid-19, ἔρχεται σήμερα νά προστεθεῖ καί ἡ ἀγχώδης ἀγωνία, ἐν ὅψει τῆς ἄτυπης Πενταμεροῦς Διάσκεψης, πού θά συγκληθεῖ ἀπὸ τόν Γενικό Γραμματέα τοῦ Ο.Η.Ε. Ἀντόνιο Γκουτέρες στή Γενεύη, κατά τήν Ἁγία καί Μεγάλη γιά ὅλους τοὺς χριστιανούς Ἑβδομάδα, ἀπὸ τή Μεγάλη Τρίτη, δηλαδή, μέχρι καί τή Μεγάλη Πέμπτη, 27-29, τούτου τοῦ μηνός Ἀπριλίου. Σάν νά μὴν ὑπῆρχαν ἄλλες μέρες γιά τή σύγκλησι αὐτῆ καί ὀρίστηκε ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Ἑβδομάδα, ἡ ἱερώτερη καί ἀγιώτερη Ἑβδομάδα τῆς χριστιανοσύνης. Διερωτᾶται

κανείς τί ἔκαναν αὐτοί πού μᾶς κυβερνοῦν, καί ἐννοῶ καί ὅλους τούς πολιτικούς Ἀρχηγούς, γιατί δέν διαμαρτυρή-θηκαν, γιατί δέν προσπάθησαν νά μεταθέσουν τήν Πενταμερή αὐτή Διάσκεψη στίς ἡμέρες μετά τό Πάσχα; Δυστυχῶς, εὐλόγα διερωτᾶται κανείς, ἂν εἶναι πράγματι χριστιανοί. Πάντως, ἂν εἶναι χριστιανοί, σίγουρα δέν εἶναι θερμοί χριστιανοί. Εἶναι χλιαροί χριστιανοί. Ἄν ἡ Διάσκεψη αὐτή συνέπιπτε μέ τίς μέρες τοῦ Μπαϊραμιοῦ ἢ τοῦ Ραμαζανιοῦ, νομίζετε ὅτι ὁ Ἑρντογάν θά δεχόταν ἀδιαμαρτύρητα τήν ἡμερομηνία αὐτή; Νά εἴστε βέβαιοι, ὅτι θά ἔσχιζε τά ἱμάτιά του καί θά πετύγχανε αὐτό πού θά ἤθελε, τή μετάθεση δηλαδή τῆς ἡμερομηνίας σέ χρόνο, πού νά μή συνέπιπτε μέ καμία ἀπό τίς δύο αὐτές μουσουλμανικές ἐορτές. Ἐδῶ μέ τό θράσος καί τήν ἀναίδεια χιλίων πιθήκων ἀπαγόρευσε στήν Εὐρωπαϊκή Ἑνωση νά συμμετέχει ἐνεργά, μέ ἐκπρόσωπό της, στήν ἐπικείμενη Διάσκεψη καί δέν θά πετύγχανε αὐτό; Καί ἀπαγόρευσε τή συμμετοχή σέ ποιό; Ἀπαγόρευσε τή συμμετοχή στήν Εὐρωπαϊκή Ἑνωση, ἀπό τήν ὁποία παίρνει κάθε χρόνο πακτωλό χρημάτων μέ τό πρόσχημα τάχα τῶν προσφύγων τῆς Συρίας. Ἀπαγόρευσε τή συμμετοχή στήν Εὐρωπαϊκή Ἑνωση, τήν ὁποία ἐκλιπαρεῖ νά προωθήσει τήν Τελωνιακή Ἑνωση τῆς Τουρκίας μαζί της.

Εἶναι πάντως κατάντια ἡ Εὐρωπαϊκή Ἑνωση νά ζητᾶ ἀπό τήν Τουρκία τήν ἄδεια νά ἔχει ρόλο ἐνεργό σέ μία Διάσκεψη, στήν ὁποία συζητεῖται τό μέλλον ἑνός κράτους, πού εἶναι πλήρες μέλος δικό της καί θά ἐξακολουθήσει νά εἶναι καί μετά τή λύση. Καί νά σκεφθεῖ κανείς, ὅτι τή Διάσκεψη αὐτή εἶναι τά Ἡνωμένα Ἐθνη πού συγκαλοῦν καί αὐτά εἶναι πού στέλλουν τίς προσκλήσεις. Δυστυχῶς, ἡ Εὐρωπαϊκή Ἑνωση, ὅπως καί ἄλλες χῶρες μεγάλες καί ἰσχυρές, βλέπουν στό πρόσωπο τῆς Τουρκίας ἕνα προβληματικό μέν, ἀλλά ἀναγκαῖο σύμμαχο, λόγω τῆς γεωστρατηγικῆς της θέσης, λόγω τοῦ πληθυσμοῦ της καί λόγω τοῦ οἰκονομικοῦ μεγέθους της. Ἡ Τουρκία εἶναι μία μεγάλη ἀγορά τῶν 80-85 ἐκατομ-μυρίων. Ἡ Τουρκία ἔχει τήν πολυτέλεια νά προκαλεῖ τούς Εὐρωπαίους καί νά παραλογί-ζεται, χωρίς νά λαμβάνει ὑπόψη τίς ἀπειλές τους γιά κυρώσεις καί ἐμπάργκο, γιατί γνωρίζει πώς, ὅσο καί νά τούς ἐκνευρίσει, μόλις προχωρήσει στήν παραγγελία στρατιωτικοῦ ἐξοπλισμοῦ μερικῶν δισεκατομμυρίων εὐρώ, ἀμέσως τούς ἐξευμενίζει. Δέν πρέπει, λοιπόν, νά μᾶς παραξε-νεύει ἡ πρόσφατη περιφρονητική συμπεριφορά τοῦ ἄξεστου Νεοσουλτάνου τῆς Ἀγκυρας ἀπέναντι στήν Πρόεδρο τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐπι-τροπῆς, Οὐρσουλα Φον Ντερ Λάϊεν, στήν ὁποία δέν πρόσφερε θέση γιά νά καθίσει δίπλα του, ὅπως ἔκανε μέ τόν Πρόεδρο τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Συμβουλίου Σάρλς Μισέλ, ἀλλά τήν ἄφησε νά παραμείνει ἀμήχανα ἰστάμενη, μή γνωρίζοντας ποῦ νά καθίσει· καί τοῦτο γιατί δέν ἦταν ἄνδρας ἀλλά γυναῖκα. Ἄλλωστε, λίγες μέρες πρίν τό συμβάν, εἶχε καταγγεῖλει καί ἀποχωρήσει ἀπό τή Σύμβαση τῆς Κωνσταντινούπολης, μᾶς σύμβασης πού στόχο εἶχε τήν πρόληψη τῆς βίας κατά τῶν γυναικῶν.

Εἶναι ἀκριβῶς γι' αὐτό τόν λόγο, πού προχωρεῖ καί στόν ἐποικισμό τῆς Ἀμμοχώστου, περιφρονώντας αὐτά τοῦτα τά ψηφίσματα τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας. Εἶναι γι' αὐτό τόν λόγο, πού ἀρνεῖται νά συνομιλήσει γιά μιά Διζωνική,

Δικοινοτική Όμοσπονδία, όπως προνοούν τά ψηφίσματα τοῦ Συμβουλίου Ασφαλείας καί ἐπιμένει στή λύση δύο κρατῶν, σέ πρῶτο στάδιο, καί σέ προσάρτηση τῆς κατεχόμενης ἢ καί ὁλόκληρης τῆς Κύπρου, σέ δεύτερο στάδιο. Αὐτό τό ἐπιβεβαιώνει καί ὁ πρώην ἡγέτης τῶν Τουρκοκυπρίων Μουσταφᾶ Ἀκιντζί, τόν ὁποῖο ἡ Ἄγκυρα ἐκδίωξε, παρεμβαίνοντας ἀπροκάλυπτα στίς πρόσφατες ἐκλογές τῶν Τουρκοκυπρίων. Ὁ Ἀκιντζί, σέ πρόσφατη δήλωσή του, τόνισε πῶς «*ὑπάρχει ἕνα πρόγραμμα μετατροπῆς τῶν κατε-χομένων σέ ἐπαρχία χωρίς ὄνομα. Αὐτό θά μετατραπεῖ σέ προσάρτηση μέ ὄνομα, ὅταν ἡ συγκυρία εἶναι κατάλληλη*».

Σύμμαχο της, δυστυχῶς, στίς ἄνομες αὐτές ἐπιδιώξεις ἔχει σήμερα ἡ Τουρκία τήν Ἀγγλία, ἡ ὁποία, μετά τήν ἔξοδό της ἀπό τήν Ε.Ε., ἀπέβαλε τό προσωπεῖο καί ἀπροκάλυπτα συνερ-γάζεται μέ τήν Τουρκία γιά δύο κράτη στήν Κύπρο.

Ἀκοῦστε τί διακήρυξε ὁ πρώην Ὑπουργός Ἐξωτερικῶν τῆς Μεγάλης Βρετανίας Jack Straw, ὁ ὁποῖος ἔχει μεγάλη ἐπιρροή στό Συντηρητικό κόμμα: «*Οἱ τουρκοκύπριοι εἶναι τά θύματα στήν Κύπρο*»· κατέστησε δέ σαφές, ὅτι «*μία συμφω-νία μέ βάση τήν ὁμοσπονδία δέν εἶναι πλέον ἐφικτή, μετά ἀπό ὅσα συνέβησαν στήν Κύπρο, καί, ὡς ἐκ τούτου, ἐάν εἶναι νά ὑπάρξει συμφωνία, μπορεῖ νά ὑπάρξει λύση, μία συμφωνία μέ τή συνεργασία δύο κρατῶν στή βάση τῆς κυρίαρχης ἰσότητας*»! Καί ὁ Ἑρσίν Τατάρ δέν ἔχασε καιρό. Ἔσπευσε νά τόν εὐχαριστήσῃ γιά τίς θαρραλέες καί σαφεῖς δηλώσεις του, ἀναφορικά μέ τόν δίκαιο ἀγῶνα τῶν τουρκοκυπρίων, καί τόν προσκάλεσε μάλι-στα στήν Κύπρο.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, διερωτᾶται κανείς, τί πιθανότητες ἐπιτυχίας ἔχει ἡ ἐπί θύραις Πενταμερῆς Διάσκεψη τῆς Γενεύης, μέ μία Τουρκία νά ἐξακολουθεῖ νά ἐπιμένει σέ λύση δύο κρατῶν καί νά ἀρνεῖται τή συμμετοχή τῆς Ε.Ε. στή Διάσκεψη, καί μέ τήν Ἀγγλία νά συμπορεύεται μέ τήν Τουρκία;

Χριστιανοί μου!

Οἱ θλίψεις καί οἱ δοκιμασίες, οἱ ἀτομικές, οἱ οἰκογενειακές, οἱ κοινωνικές καί οἱ ἐθνικές εἶναι ἔκφραση καί ἐκδήλωση τῆς παιδαγωγικῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, γι' αὐτό καί δέν πρέπει νά καμπτόμαστε καί νά ἀπογοητευόμαστε. Νά ἐνθυμούμαστε πάντοτε τήν προτροπή καί νουθεσία τοῦ ἴδιου τοῦ Θεοῦ, ὅπως τήν διαβάζουμε στήν πρὸς Ἑβραίους Ἐπιστολή τοῦ Ἀποστόλου Παύλου: «*Υἱέ μου, μή ὀλιγῶρει παιδείας Κυρίου, μηδέ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος. Ὅν γάρ ἀγαπᾷ Κύριος παιδεύει, μαστιγοῖ δέ πάντα υἱόν ὃν παραδέχεται*» (Παρ. γ' 11-12. Ἑβρ. ιβ' 5-6). Παιδί μου, μᾶς λέγει τό Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, νά μήν παραμελεῖς καί νά μή λησμονεῖς τήν ὠφέλεια, πού φέρει ἡ διά μέσου τῶν θλίψεων παιδαγωγία τοῦ Κυρίου καί νά μήν ἀποθαρρύνεσαι, ὅταν ὁ Κύριος χρησιμοποιεῖ τό μέσο τῶν θλίψεων γιά νά σέ νουθετήσῃ. Γιατί, ἐκεῖνον πού ἀγαπᾷ ὁ Κύριος, τόν παιδαγωγεῖ μέ θλίψεις. Ἀλλά ὁ

πόνος αυτός είναι πόνος γλυκός. Είναι πόνος λυτρωτικός, γιατί οδηγεί πλησίον εκείνου από τον οποίο πηγάζει ή σωτηρία και ή λύτρωση.

Όσοι λαοί και όσα έθνη απέμπόλησαν τον Χριστό και τον έξόρισαν από τή ζωή τους, όπως κάναμε δυστυχώς και έμεϊς, έκλαυσαν μετα-νοημένοι και σώθηκαν. Αυτό ακριβώς πρέπει νά κάνουμε και έμεϊς, αν θέλουμε τό έλεος τοῦ Θεοῦ. Δέν θά έλθουν «καιροί αναψύξεως» από τά τρομερά τής αποστασίας μας δεινά, αν δέν πιστέψουμε στον Χριστό. Αν δέν μετανοήσουμε ειλικρινά και δέν έπαναφέρουμε στο κέντρο τής ζωής μας και πάλι τον Θεάνθρωπο Λυτρωτή και Σωτήρα μας Χριστό.

Ένα, λοιπόν, μάς απομένει· νά ανακηρύξου-με Βασιλιά τής καρδιάς μας τον Χριστό. Βασιλιά τής οικογένειάς μας τον Χριστό. Βασιλιά τοῦ λαοῦ μας τον Χριστό. Βασιλιά τοῦ έθνους μας τον Χριστό. Αν αυτό γίνει, τότε νά είστε βέβαιοι, ότι ο πολυεύσπλαχνος Θεός θά ακούσει τήν προσευχή μας. Θά δεϊ τά δάκρυα τής μετάνοιάς μας και θά μάς συγχωρήσει και ή πατρίδα μας και τό έθνος ολόκληρο θά σωθεϊ. Αμήν.